

Στα πλαίσια του σχολικού προγράμματος 'Όλοι διαφορετικοί, όλοι φίλοι' υλοποιήθηκαν δύο ψηφιακές ιστορίες από την υπεύθυνη νηπιαγωγό με τη συμμετοχή των μαθητών του Νηπιαγωγείου Σοφικού κατά το σχολικό έτος 2021-2022

A. Ψηφιακές αφηγήσεις και πλεονεκτήματα χρήσης

Σύμφωνα με τον Robin (2008) είναι σημαντικό οι εκπαιδευτικοί όλων των βαθμίδων να είναι σε θέση να χρησιμοποιήσουν στο μάθημα τους τις ψηφιακές αφηγήσεις για να υποστηρίξουν μέσω αυτών τη μαθησιακή διαδικασία και να δώσουν κίνητρα στους μαθητές να οργανώνουν και να εκφράζουν τις σκέψεις και τις γνώσεις τους με τρόπο που να έχει νόημα γι' αυτούς.

Το ίδιο υποστηρίζει και ο Sadik (2008), ο οποίος σημειώνει ότι η ψηφιακή αφήγηση προσφέρει νέους τρόπους εκπαίδευσης και μάθησης, τα πλεονεκτήματα των οποίων είναι ποικίλα. Καταρχήν, με την ψηφιακή αφήγηση των ιστοριών διασφαλίζεται η ποικιλία διότι κάθε ιστορία είναι διαφορετική. Ακόμη, η εκπαίδευση μπορεί να προσαρμοστεί στις ανάγκες του μαθητή, εξατομικεύοντας τη διδασκαλία και συνδέοντας την με καταστάσεις της πραγματικής του ζωής. Επίσης, η χρήση των ψηφιακών ιστοριών μπορεί να είναι ένας τρόπος για να προσεγγίσει κανείς ένα θέμα με πιο ελκυστικό τρόπο και να το κάνει πιο ενδιαφέρον για το μαθητή, ο οποίος θα συμμετέχει ενεργά για να αποκτήσει τις απαιτούμενες γνώσεις και δεξιότητες.

Συγκεκριμένα, για το πεδίο της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης, οι αφηγήσεις χρησιμοποιούνται ως όχημα μεταφοράς πολιτισμικών κωδίκων και αναφορών και διαμορφώνουν την πολιτισμική μας ταυτότητα. Το κυριότερο είναι ότι επηρεάζουν τις απόψεις και τις στάσεις απέναντι στον διαφορετικό «άλλο» και μπορούν να αμφισβητήσουν στερεότυπα και να καταρρίψουν προκαταλήψεις (Μάγος, 2013). Λαμβάνοντας υπόψη τη δυναμική των αφηγήσεων, και ειδικότερα των ψηφιακών αφηγήσεων, η εκπαιδευτικός τις χρησιμοποιεί ως βασικό διδακτικό εργαλείο αλλά και ως μέσο επικοινωνίας με τους μαθητές της.

B. Σενάρια ψηφιακών ιστοριών

B1. Τρισδιάστατη Εκπαιδευτική Ιστορία με το Εργαλείο Alice 2.4.3

Με το εργαλείο Alice 2.4.3 σχεδιάστηκε μία ιστορία για την ετερότητα. Στόχος είναι η αποδοχή της ετερότητας με την προσέγγιση ευδιάκριτα πολιτισμικών ομάδων χωρίς στερεότυπα και προκαταλήψεις. Απώτερος στόχος είναι η ενσυναίσθηση, δηλαδή όχι μόνο η αποδοχή του άλλου αλλά και η ικανότητα αντίληψης των θέσεων του. Επιμέρους στόχος είναι η εκμάθηση των διαφορετικών πολιτισμικών συνηθειών των λαών μέσω της εστίασης στη χρήση διαφορετικών μέσων μεταφοράς.

Η παρακάτω ιστορία παρουσιάζει την απόφαση μιας καμήλας να αφήσει την έρημο, όπου ζούσε και να ξεκινήσει ένα ταξίδι προς τον Βόρειο Πόλο, αναζητώντας ένα περιβάλλον που θα ταίριαζε στην προσωπικότητά της. Στο πρώτο στιγμιότυπο, ανακοινώνει την απόφαση της αυτή στην οικογένειά των βεδουίνων και αφού πάρει την έγκριση του αφέντη της, τους αποχαιρετά και ξεκινά για το ταξίδι της.

Στην επόμενη σκηνή η καμήλα φτάνει σε μια άγνωστη πόλη και προσπαθεί να μάθει που βρίσκεται, πλησιάζοντας ένα άγαλμα που στέκεται κοντά της. Σύντομα διαπιστώνει πως είναι άγνοχο και ταυτόχρονα, ενθουμούμενη τις περιγραφές των ταξιδιωτών, ανακαλύπτει πως πρόκειται για τη Ρωσία. Το περιβάλλον είναι αφιλόξενο λόγω της κίνησης των αυτοκινήτων και αποφασίζει να φύγει γρήγορα καθώς συνειδητοποιεί ότι πλησιάζει στον προορισμό της λόγω του ψύχους που επικρατεί.

Στην τελευταία σκηνή η καμήλα μεταφέρεται στον Βόρειο Πόλο, όπου ένας εσκιμώος την υποδέχεται θερμά και της επιτρέπει να μείνει στον τόπο του παρόλο που είναι διαφορετική. Μάλιστα, εκείνη φαίνεται να το διασκεδάζει ανεβαίνοντας στο έλκηθρο.

Η ψηφιακή αυτή ιστορία υλοποιήθηκε από την πολυπολιτισμική τάξη του νηπιαγωγείου μας για να συνειδητοποιήσουν οι μαθητές ότι όλοι οι άνθρωποι έχουν θέση σ' αυτόν τον κόσμο και ότι η μοναδικότητα του καθενός τους ξεχωρίζει. Έτσι, θα μάθουν να κατανοούν και να σέβονται τις διαφορές τους και θα αποκτήσουν θετική εικόνα για τον εαυτό τους με την εξασφάλιση χώρου για τις πολιτισμικές τους ιδιαιτερότητες.

Κάποια ενδεικτικά ερωτήματα που συνόδευαν την ιστορία ήταν τα εξής:

- α) Από ποιους τόπους πέρασε η καμήλα;
- β) Ποια είναι τα χαρακτηριστικά των ατόμων που ζουν εκεί;
- γ) Πώς μετακινούνται οι άνθρωποι στους διάφορους τόπους;

δ) Για ποιους λόγους ταξιδεύουν οι άνθρωποι ή αλλάζουν τόπο διαμονής;

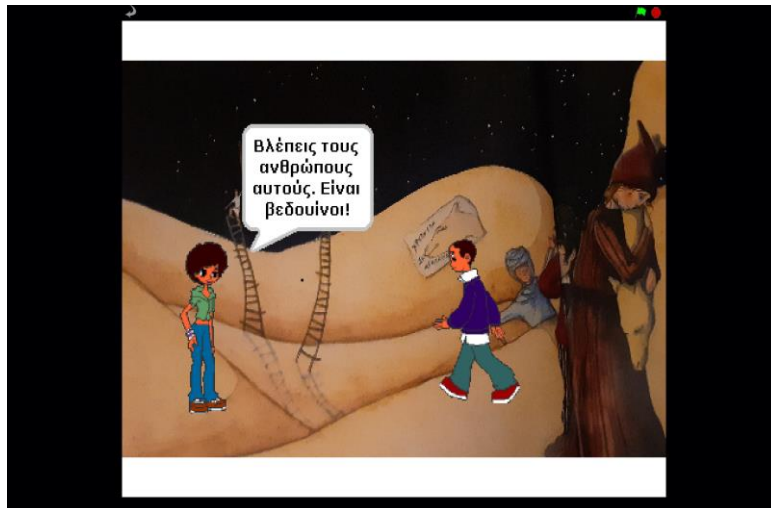
ε) Πώς δέχονται οι κάτοικοι ενός τόπου κάποιον από άλλον πολιτισμό;

Η ιστορία συνδύαστηκε με την αναζήτηση και την παρουσίαση σε ομάδες πληροφοριών για τους πολιτισμούς που εμφανίζονται στην ιστορία ή ακόμη και διαφορετικών πολιτισμών, προκειμένου οι μαθητές να μάθουν για τη ζωή των ανθρώπων σε άλλες κοινωνίες. Επίσης, οι ομάδες εστίασαν στους τρόπους μετακίνησης των ανθρώπων στις διαφορετικές μεριές της γης και δημιούργησαν έργα με διάφορες τεχνικές.

B2. Δυσδιάστατη εκπαιδευτική ιστορία με το εργαλείο Scratch

Με το εργαλείο Scratch σχεδιάστηκε μια ιστορία για την ετερότητα στην Ανθρωπογεωγραφία. Στόχος της ιστορίας αυτής είναι καλλιέργεια σεβασμού στο περιβάλλον, με έμφαση στην έννοια του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος και του πολιτισμικού τοπίου. Επιμέρους στόχος είναι να γνωρίσουν τις διαφορετικές καιρικές συνθήκες που επικρατούν στα διάφορα μέρη και την αναγκαιότητα χρήσης διαφορετικού ρουχισμού.

Στην πρώτη σκηνή εμφανίζονται δύο παιδιά που περιπλανιούνται στον κόσμο για να τον γνωρίσουν. Πρώτα περνούν από την έρημο όπου συναντούν τους Βεδουίνους. Λόγω, όμως, των καιρικών συνθηκών του τόπου και της ακατάλληλης ενδυμασίας του αγοριού αναγκάζονται να φύγουν γρήγορα.

Στη συνέχεια μεταβαίνουν στην Ευρώπη και συνειδητοποιούν ότι τους έχει ακολουθήσει η καμήλα. Το γεγονός αυτό τους κάνει να δυσανασχετήσουν και αποφασίζουν να μεταβούν γρήγορα στον επόμενο τους σταθμό που είναι η Σουηδία.

Στον τελευταίο

τους σταθμό, τη χιονισμένη Σουηδία, το κορίτσι είναι αυτό που διαμαρτύρεται για τις καιρικές συνθήκες καθώς είναι η ενδυμασία της είναι καλοκαιρινή.

Με την παραπάνω ιστορία οι μαθητές συζητούν για τον καιρό σε άλλους τόπους και για τις δραστηριότητες των ανθρώπων που ζουν σε αυτά τα μέρη με απώτερο στόχο να αναγνωρίσουν τις καιρικές συνθήκες που επικρατούν σε άλλους τόπους, εντοπίζοντας τα ιδιαίτερα καιρικά φαινόμενα που τους χαρακτηρίζουν, καθώς και ορισμένες ομοιότητες και διαφορές με τις καιρικές συνθήκες του τόπου τους.

Ενδεικτικά, ερωτήματα τα οποία θα μπορούσαν να απαντηθούν είναι τα εξής:

- α) Πώς είναι το κλίμα στους διάφορους τόπους; Μοιάζει ή διαφέρει με αυτό του τόπου σου;
- β) Τι είδους ενδυμασία χρησιμοποιούν οι άνθρωποι και για ποιο λόγο;

Μετά την παρουσίαση της ιστορίας γίνεται αναπαράσταση των σκηνών της ιστορίας με την τεχνική της παγωμένης εικόνας. Οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες και στήνονται στο χώρο για να παρουσιάσουν κάποιο στιγμιότυπο της ιστορίας που παρακολούθησαν. Σκοπός είναι να αλληλεπιδράσουν μεταξύ τους και να συνεργαστούν για την επίτευξη ενός κοινού σκοπού.

Γ. Πηγή προέλευσης εικόνων

- ➔ Για την τρισδιάστατη ψηφιακή ιστορία, οι εικόνες που χρησιμοποιήθηκαν προέρχονται από τη βιβλιοθήκη του εργαλείου.
- ➔ Για τη δυσδιάστατη ιστορία, πέρα από τις εικόνες του εργαλείου, χρησιμοποιήθηκαν στο υπόβαθρο εικόνες που λήφθηκαν από το εικονογραφημένο παιδικό βιβλίο της Λίλας Πάτροκλου, «*Η Χρυσούλα*» με εικονογράφιση του Βασίλη Παπατσαρούχα από τις εκδόσεις Καλειδοσκόπιο.

Δ. Μελλοντικές Επεκτάσεις

Με τις εφαρμογές επιχειρείται να έρθουν οι μαθητές σε επαφή με την πολιτισμική ετερότητα και να διαπραγματευτούν το θέμα της διαφορετικότητας παρέχοντας τους ευκαιρίες για τη στήριξη της πολιτισμικής τους ταυτότητας. Ο εκπαιδευτικός μιας πολυπολιτισμικής τάξης θα μπορούσε να αξιοποιήσει τα πολυπολιτισμικά περιβάλλοντα από τα οποία προέρχονται οι μαθητές της τάξης τους δημιουργώντας ψηφιακές ιστορίες που θα τους παροτρύνουν να συσχετίσουν τις ιστορίες που ακούν με αυτές της δικής τους ζωής. Επιπρόσθετα, θα μπορούσε να εκλάβει υπόψη τις γλωσσικές τους ιδιαιτερότητες χρησιμοποιώντας τη μητρική τους γλώσσα στις εφαρμογές προκειμένου να αποκτήσουν θετική εικόνα για τον εαυτό τους και αυτοπεποίθηση.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Robin, B. (2008) Digital Storytelling: A Powerful Technology Tool for 21st Century Classroom. Theory into practice, 47, 220-228.

Sadi, K. (2008) Digital Storytelling: A meaningful technology-intergrated approach for engaged student learning. Educational Technology Reasearch & Development, 56 (4), 487-506. Retrieved from <https://educatorsweb2.0.wikispaces.com/file/view/meaningfultech.pdf>

Μάγος, Κ. (2013) « Διδάσκοντας με αφηγήσεις»: Η αξιοποίηση της αφήγησης στη διαπολιτισμική εκπαίδευση. Στο Τ. Τσιλιμένη, Α. Σμυρναίος, Ν. Γραϊκός (Επίμ.) Αφήγηση και φιλαναγνωσία στην εκπαίδευση. Βόλος: Εργαστήριο Λόγου και Πολιτισμού.